

ZÁKLADY SOUKROMÉHO PRÁVA I

NOZ - pokračování

PdF, podzim 2013, Mgr. Anna Zemandlová, Ph.D.

OCHRANA OSOBNOSTI

OSOBNOST ČLOVĚKA

- **Osobnost člověka** = právní nástroj vynutitelnosti respektu k jedinečnosti každého člověka, k přirozeným právům (ust. 81 a násl. NOZ)
- Ochrany požívají zejména **život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy**
- **DEMONSTRATIVNÍ** (neúplný) výčet

OCHRANA PŘED NEOPRÁVNĚNÝMI ZÁSAHY

- Právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu **upuštěno** nebo aby byl **odstraněn jeho následek**
- **Postmortální ochrana osobnosti** - po smrti člověka se může ochrany jeho osobnosti domáhat kterákoli z osob jemu blízkých.

PODOBA A SOUKROMÍ ČLOVĚKA

- **Zachytit podobu člověka** tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost/**rozšiřovat podobu člověka**, je možné **jen s jeho svolením**
- **Svolení za okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířeno** - svolení i k jeho rozmnožování a rozšiřování **obvyklým způsobem**, jak je mohl vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat
- **Zákaz zásahů do soukromí** = zejm. narušení **soukr. prostor**, sledování soukromého života (pořizování zvukových/obrazových záznamů), využívání/šíření takových záznamů
- **Chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy**

„ZÁKONNÉ ZÁSAHY“

- Pořízení podobizny/zvukového/obrazového záznamu **k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob**
- **Tzv. úřední licence** - na základě zákona k úřednímu účelu nebo v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu
- **Tzv. vědecká, umělecká a zpravodajská licence** – k vědeckému nebo uměleckému účelu a pro tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství
- **Zákaz zneužití licence**, tj. využití **nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka**

OCHRANA DUŠEVNÍ A TĚLESNÉ INTEGRITY

- **LZPS + NOZ (91 a násl.) + speciální zákony – zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, zákon č. 373/2011 Sb, o specifických zdravotních službách)**
- **Základní zásady a principy nedotknutelnosti člověka:**
  - **Zákaz zásahu do integrity člověka bez jeho souhlasu**
  - **Postmortální ochrana integrity člověka**
  - **Lidské tělo ani jeho části nesmějí být zdrojem majetkového prospěchu**

INFORMOVANÝ SOUHLAS...

- **Informovaný souhlas** – srozumitelné vysvětlení povahy zákroku (lze-li rozumně předpokládat, že druhá strana pochopila způsob a účel zákroku včetně očekávaných následků i možných nebezpečí pro své zdraví, jakož i to, zda přichází v úvahu případně i jiný postup)
- Lze odvolat (u závažnějších zákroků lze doporučit písemnou formu)
- Písemná forma:
  - má-li být **oddělena část těla, která se již neobnoví**
  - lékařskému **pokusy na člověku**, nebo
  - **zákroku, který zdravotní stav člověka nevyžaduje** (neplatí, jedná-li se o kosmetické zákroky nezanechávající trvalé nebo závažné následky)
- **Nesvéprávní** – uděluje zákonný zástupce - je-li to **k přímému prospěchu** dotčené osoby (vysvětlení se podá i dotčené osobě)

...INFORMOVANÝ SOUHLAS

- **Při (byť jen přechodné) neschopnost projevit vůli** - zákonný zástupce, není-li - souhlas *přítomného* manžela, rodiče, nebo jiné osoby blízké, není –li – pak souhlas manžela, a není-li, souhlas rodiče, popřípadě jiné osoby blízké, pokud je lze bez obtíží zjistit a zastihnout a pokud je zřejmé, že nehrozí nebezpečí z prodlení
- Souhlas může udělit **i jiná přítomná osoba**, která o dotčenou osobu osvědčí mimořádný zájem
- Ochrana tzv. **dříve vyslovených přání**
- **Náhlé a patrné nebezpečí** - lze okamžitě zakročit i bez souhlasu (nelze-li získat), pokud to je ve prospěch zdraví dotčené osoby nezbytné

ZÁSAH DO INTEGRITY NEZLETILÝCH A NESVĚPRÁVNÝCH

- **Nezletilý - v obvyklých záležitostech uděluje i sám** (musí jít o zákrok přiměřený rozumové a volní vyspělosti *nezletilých* jeho věku a jedná-li se o zákrok nezanechávající trvalé nebo závažné následky)
- **Pokud nezletilý starší 14 let nebo nesvěprávný**
  - zákroku, „vážně odporuje“ a zákonný zástupce souhlasí,
  - přeje si zákrok, s nímž nesouhlasí zákonný zástupce**musí rozhodnout soud**
- **Zásah zanechávající trvalé, neodvratitelné a vážné následky** nebo zásah s **vážným nebezpečím pro jeho život nebo zdraví** - lze zákrok provést **jen s přivolením soudu**

PŘEVZETÍ DO ZDR. ZAŘÍZENÍ BEZ SOUHLASU

- Převzetí/držení bez souhlasu - **jen ze zákonných důvodů, pokud to je nezbytné** (péči nelze zajistit jinak)
- **Oznamovací povinnost zákonným zástupcům** (osobám blízkým) **a soudu (do 24 hod)**
- Soud o učiněném opatření rozhodne **do sedmi dnů**
- (1) Poskytovatel zdravotních služeb zajistí, aby se člověku převzatému do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo zadržnému v takovém zařízení dostalo bez zbytečného odkladu náležitého vysvětlení jeho právního postavení,

PRÁVA ČLOVĚKA DRŽENÉHO VE ZDR. ZAŘÍZENÍ BEZ SOUHLASU

- **Právo na informace** (vysvětlení právního postavení, zákonného důvodu učiněného opatření a možností právní ochrany včetně práva zvolit si zmocněnce nebo důvěrníka)
- **Právo projednávat se svým zástupcem, důvěrníkem nebo podpůrcem vlastní záležitosti bez přítomnosti třetích osob**
- **Právo na přezkoumání nezávislým lékařem**
- **Právo na revers** (odmítnout určitý zákrok nebo léčebný výkon) (nucený pobyt $\neq$ právo provádět zákroky bez souhlasu!)

NAKLÁDÁNÍ S ČÁSTMI LIDSKÉHO TĚLA

- **NOZ** (ust. 111 a násl.)+ zákon č. 285/2002 Sb., **transplantační zákon (TZ)**
- **Člověk, jemuž byla odňata část těla, má právo dozvědět se, jak s ní bylo naloženo**
- Odňatou část těla člověka lze *za jeho života* použít k účelům zdravotnickým, výzkumným nebo vědeckým, **pokud k tomu dal souhlas**
- **Podmínky dárcovství částí lidského těla** – zvláštní zákony (např. TZ nebo zákon o specif. zdravotních službách) – výjimka pro vlasy nebo podobné části lidského těla, které lze bezbolestně odejmout bez znecitlivění a které se přirozenou cestou obnovují; ty lze přenechat jinému i za odměnu a hledí se na ně jako na věc movitou

NAKLÁDÁNÍ S ČÁSTMI LIDSKÉHO TĚLA PO SMRTI

- Člověk má právo rozhodnout, jak bude po jeho smrti naloženo s jeho tělem
- K provedení pitvy/použití lidského těla po smrti pro potřeby lékařské vědy, výzkumu, k výuce – jen se **souhlasem** zemřelého – kvalifikovaná forma (bez souhlasu jen na základě zákona; není-li žádné stanovisko = nesouhlas
- Právo rozhodnout se o **způsobu pohřbu** a **právo na důstojný pohřeb**

PRÁVNICKÉ OSOBY

OBECNĚ

- Ust. 118 a násl. **NOZ (+ zákon č. 90/2012 o obchodních korporacích /ZOK/)**
- **Cíl: Sjednocení a shrnutí základních a obecně použitelných pravidel o právnických osobách**
- **PO - organizovaný útvar**, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost
- **PO dle NOZ:**
  - **Korporace** (osobní složka)
  - **Fundace** (základem je majetková složka)
  - **Ústavy** (kombinace osobní a majetkové složky – nyní o.p.s.)
- PO však jsou i **tzv. veřejnoprávní korporace** – obce, kraje, stát
- **Veřejné rejstříky PO** – povinně zveřejňované informace, ochrana důvěry v údaje v rejstříku

USTAVENÍ A VZNIK

- **Ustavení PO $\neq$ vznik PO!** (dříve založení a vznik)
- **Ustavení PO** - zakladatelským právním jednáním, na základě zákona, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo jinak dle zákona
- **Vznik PO** – dnem zápisu do veřejného rejstříku

NÁZEV A SÍDLO PO

- **Jméno PO = název PO (firma)**
- **Jedinečnost názvu a „dobré jméno“ a pověst PO chráněny zákonem (lze se domáhat u soudu)**
- **Sídlo se zveřejňuje ve veřejném rejstříku**
- **Sídlo lze mít i v bytě (nenaruší-li to klid a pořádek v domě)**

ÚČEL PO

- **Veřejný nebo soukromý zájem** (dle hlavní činnosti právnické osoby)
- **Veřejně prospěšná PO** = k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právnické osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu.

ZAKÁZANÝ ÚČEL PO

- Zakazuje se založit PO za nezákonným účelem, zejm.:
  - **popření nebo omezení osobních, politických nebo jiných práv osob** pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení,
  - **rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti,**
  - **podpora násilí** nebo
  - řízení orgánu veřejné moci nebo výkonu veřejné správy bez zákonného zmocnění

ORGÁNY PO

- Dobrá víra členů orgánu PO se **přičítá PO**
- PO si tvoří **orgány o jednom členu** (individuální) nebo **o více členech** (kolektivní).
- **Způsobilost FO/PO být členem orgánu** (plná svéprávnost...)
- Kolektivní orgán rozhoduje o záležitostech PO **ve sboru** (NOZ/zakladatelské pr. jednání stanoví pravidla usnášeníschopnosti, hlasování)

JEDNÁNÍ ZA PO

- Zástupce PO musí prokázat, co ho k jednání za PO opravňuje (fce jednatele, zmocnění...)
- Člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech.
- Statutární orgán – individuální /kolektivní
- Má-li PO s kolektivním statutárním orgánem zaměstnance - pověří jednoho člena statutárního orgánu právním jednáním vůči zaměstnancům; jinak tuto působnost vykonává předseda statutárního orgánu.
- 165
- (1) Nemá-li statutární orgán dostatečný počet členů

JEDNÁNÍ ZA PO

- **Opatrovník PO** - jmenuje soud i bez návrhu, jsou-li zájmy člena statutárního orgánu v rozporu se zájmy právnické osoby a nemá-li právnická osoba jiného člena orgánu schopného ji zastupovat
- PO zastupují **její zaměstnanci/členové** v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich zařazení nebo funkci; přitom rozhoduje stav, jak se jeví veřejnosti
- Právnickou osobu **zavazuje protiprávní čin**, kterého se při plnění svých úkolů dopustil člen voleného orgánu, zaměstnanec nebo jiný její zástupce vůči třetí osobě

ZRUŠENÍ PO

- **Právním jednáním, uplynutím doby, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo dosažením účelu**
- Po zrušení PO – **likvidace** (ledaže celé její jmění nabývá právní nástupce)
- PO může zrušit s nařízením likvidace také **soud** (vyvíjí-li PO zakázanou činnost, neusnášeníschopnost statutárního orgánu...)

PŘEMĚNA PO

= fúze, rozdělení a změna právní formy

- **Fúze** = sloučení nebo splynutí nejméně dvou zúčastněných PO
- **Sloučení** – 1 PO zaniká, splynutí – zanikají obě/všechny PO, vzniká nová PO
- **Rozštěpení** = rozdělení se založením nových PO/rozdělení za současného sloučení s jinými PO
- **Změna právní formy** - neruší ani nezaniká PO, pouze se mění její právní poměry

ZÁNIK A LIKVIDACE PO

- **Dnem výmazu z veřejného rejstříku/skončením likvidace**
- **Likvidace** = vypořádání majetku zrušené PO, vyrovnání dluhů věřitelům a naložení s čistým majetkovým zůstatkem
- **Vstup do likvidace** - dnem, kdy je zrušena nebo prohlášena za neplatnou (zápis vstupu do likvidace do veřejného rejstříku)

LIKVIDACE PO

- Likvidaci provádí **likvidátor**
- Likvidátor **oznámí vstup PO do likvidace všem známým věřitelům**
- **Nutná přihláška pohledávky!** (přednostně se uspokojí pohledávky zaměstnanců)
- Nelze-li pohledávky uspokojit **zcela**, uspokojí se **poměrně**
- Likvidátor podá do třiceti dnů od skončení likvidace **návrh na výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku**

KORPORACE, FUNDACE & ÚSTAV

KORPORACE

- Ust. 210 a násl. NOZ
- Korporaci vytváří jako právnickou osobu **společenství osob**
  - **Spolk** (v NOZ)
  - **Obchodní korporace** (v.o.s., k.s., a.s., s.r.o.; v ZOK)

SPOLEK

- Ust. 214 a násl. NOZ
- Alespoň **tři osoby vedené společným zájmem** mohou založit **k jeho naplňování** spolek jako **samosprávný a dobrovolný svazek členů a** spolčovat se v něm
- Nahrazuje **občanská sdružení** (zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů s účinností NOZ zrušen)
- **Neziskovost hlavní činnosti** - hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. **Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže**

SPOLEK

- **Vedlejší hospodářská činnost** spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, je-li její účel v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku je **dovolená**
- **Zisk z činnosti spolku** lze použít pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku.
- **Založení spolku** ≠ vznik spolku
- **Zrušení spolku** ≠ zánik spolku
- Spolek vzniká zápisem do a zaniká výmazem z **veřejného rejstříku**
- **Stanovy** = základní organizační dokument

SPOLEK

- Členství ve spolku vzniká **přijetím za člena/jinak dle stanov**
- **Orgány spolku:**
  - **Statutární orgán** (kolektivní – výbor/individuální – předseda)
  - **Nejvyšší orgán** (členská schůze/dle stanov)
  - Další např. **kontrolní komise, rozhodčí komise...** podle stanov
- **Zrušení spolku:**
  - **Rozhodnutím členské schůze**
  - **Soudem** (vyvíjí-li zakázanou činnost, vyvíjí činnost v rozporu s § 217, nutí třetí osoby k členství ve spolku, k účasti na jeho činnosti nebo k jeho podpoře, nebo brání členům ze spolku vystoupit)
- Zániku spolku zpravidla předchází **likvidace**
- **Spolek zaniká** výmazem z veřejného rejstříku

FUNDACE

- Ust. 303 a násl. NOZ
- PO vytvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu
- Ustavení – zakladatelským právním jednáním/zákonem
- Vnitřní poměry fundace upravuje její **statut**
- **Fundace:**
  - **Nadace**
  - **Nadační fond**

NADACE

- Poslání - k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu
- Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak
- **Zákaz založení nadace:**
  - za účelem podpory politických stran a hnutí nebo jiné účasti na jejich činnosti
  - sloužící výlučně výdělečným cílům (nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu; nadace však podnikat nesmí, pokud to zakladatel v nadační listině vyloučil)

NADAČNÍ FOND

- Poslání - k účelu užitečnému společensky nebo hospodářsky
- **Nadační fond x nadace** – NF neslouží trvalému účelu (majetek nadačního fondu může být celý spotřebován k účelu, pro nějž byl založen)
- Pro nadaci je stanoven min. limit nadačního kapitálu (500.000,- Kč), pro NF nikoliv

ÚSTAV

- PO ustavená za účelem provozování **činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky**
- **Korporace x ústav** - osobní prvek zajišťuje řízení a fungování ústavu a není nutně spojen s členstvím (principu hierarchie, nikoli demokracie)
- **Nadace x ústav** - věčný substrát není nezcizitelný, takže jmění ústavu může být případně i zkonsumováno
- Účel ústavu – **poskytování služeb**

ÚSTAV

- **Ústavy:**
  - **soukromoprávní**
  - **veřejnoprávní** (např. školy, muzea,
  - nemocnice, vědecké nebo výzkumné ústavy)
- **Hierarchické vnitřní uspořádání** - statutární orgán je monokratický (ředitel), odpovědný správní radě, která ho do funkce jmenuje a odvolává.

SPOTŘEBITEL & PODNIKATEL

SPOTŘEBITEL

- Ust. 419 NOZ:

„Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.“

- **Obecná definice pro celý NOZ, podrobnější úprava tzv. spotřebitelským smluv – ust. 1810 a násl.**
NOZ

PODNIKATEL

- 420 a násl. NOZ

„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“

- Za podnikatele se považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku
- Má se za to, že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.

OBCHODNÍ FIRMA

- 423 a násl. NOZ
- = **jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku (např. „PEDAGOGICKÝ EXPERT s.r.o.“)**
- **Ochrana práv k obchodní firmě** - náleží tomu, kdo ji po právu použil poprvé
  - **Nezaměnitelnost** - obchodní firma nesmí být zaměnitelná s jinou obchodní firmou ani nesmí působit klamavě (např. „PEDAGOGICKÝ EXPERT s.r.o.“ a „EXPERT NA PEDAGOGIKU s.r.o.“)
  - Člověk se zapíše do obchodního rejstříku **pod obchodní firmou tvořenou zpravidla jeho jménem**

SÍDLO PODNIKATELE

- 429 NOZ
- Sídlo podnikatele se určí **adresou zapsanou ve veřejném rejstříku**
- Uvádí-li podnikatel jako své sídlo jiné místo než své sídlo skutečné, **může se každý dovolat i jeho skutečného sídla** (proti tomu, kdo se dovolá sídla podnikatele zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže podnikatel namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě)

SÍDLO PODNIKATELE

- 429 NOZ
- Sídlo podnikatele se určí **adresou zapsanou ve veřejném rejstříku**
- Uvádí-li podnikatel jako své sídlo jiné místo než své sídlo skutečné, **může se každý dovolat i jeho skutečného sídla** (proti tomu, kdo se dovolá sídla podnikatele zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže podnikatel namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě)

ZASTOUPENÍ PODNIKATELE

- 430 - 431 NOZ
- **Osoba pověřená určitou činností při provozu obchodního závodu** – zastoupení ve všech jednáních, k nimž při této činnosti obvykle dochází
- Podnikatele zavazuje i **jednání jiné osoby v jeho provozovně, pokud byla třetí osoba v dobré víře**, že jednající osoba je k jednání oprávněna
- **Exces** - překročí-li zástupce podnikatele oprávnění – závazné pro podnikatele - neplatí, věděla-li třetí osoba o překročení nebo musela-li o něm vědět vzhledem k okolnostem případu

ZÁKAZ KONKURENCE

- 432 a násl. NOZ
- Podnikatelův zástupce při provozu obchodního závodu - nesmí bez souhlasu podnikatele činit na vlastní nebo cizí účet nic, co spadá do oboru obchodního závodu
- Pokud se tak stane – právo domáhat se **zdržení**, právo domáhat se **prohlášení, že jednání bylo činěno na účet podnikatele**, právo na **postoupení odměny**, právo na **náhradu škody**
- **Ochrana slabší strany** – ochrana osob jednajících mimo podnikání
- Povinnost uvádět na obchodních listinách a v rámci informací zpřístupňovaných veřejnosti své **jméno a sídlo, podnikatel zapsaný ve veřejném rejstříku - údaj o tomto zápisu**

ZASTOUPENÍ

DRUHY ZASTOUPENÍ

- **436 násl. NOZ**
- **Zastoupení:**
  - **Smluvní**
  - **Zákonné**
  - **Opatrovnictví**

OBEČNÁ PRAVIDLA

- **Zástupce** = kdo je oprávněn právně jednat **jménem jiného**
- **Práva a povinnosti vznikají přímo zastoupenému!**
- Není-li zřejmé, že někdo jedná za jiného, **platí, že jedná vlastním jménem** (např. nemohu-li doložit plnou moc)
- **Kolize zájmů zástupe a zastoupeného** je překážkou zastoupení (vždy, pokud zástupce jedná se třetí osobou a je rovněž jejím zástupcem, anebo jedná-li ve vlastní záležitosti)
- **Zástupce jedná osobně** (výjimka - tzv. „substituční“ **plná moc** - je-li to se zastoupeným ujednáno nebo vyžaduje-li to nutná potřeba)
- **Více zástupců** pro tutéž záležitost - každý z nich může jednat samostatně

OBEČNÁ PRAVIDLA

- **Exces** - právní jednání zavazuje zastoupeného, pokud překročení schválí bez zbytečného odkladu (platí i v případě, kdy za jiného právně jedná osoba, která k tomu není oprávněna)
- Není-li právní jednání bez zbytečného odkladu schváleno, je osoba, která právně jednala za jiného, **zavázána sama**
- Osoba, se kterou bylo jednáno a která byla v dobré víře, může na jednajícím požadovat, **aby splnil, co bylo ujednáno, anebo aby nahradil škodu**

SMLUVNÍ ZASTOUPENÍ

- **441 a násl. NOZ**
- Právním základem = **smlouva o zastoupení**
- Ujednají-li si to strany, zastupuje jedna z nich druhou **v ujednaném rozsahu** jako **zmocněnec**
- V plné moci nutno uvést **rozsah zástupčího oprávnění**
- Povinná písemná forma PM:
  - **Generální plná moc**
  - Vyžaduje-li se pro právní jednání **zvláštní forma** (převod nemovitostí)
- **Odvolání zmocnění** – tohoto práva se nelze vzdát
- **Zmocnění PO** - statutární orgán (osoba, kterou statutární orgán určí)

SMLUVNÍ ZASTOUPENÍ

- **Ochrana dobré víry třetích osob (444 a násl. NOZ)**
- **Zánik zmocnění:**
  - **Vykonáním právního jednání, na které bylo zastoupení omezeno (např. skončením soudního řízení, uzavřením smlouvy apod.)**
  - **Odvolání zmocnitelem**
  - **Výpovědí zmocněnce**
  - **Úmrtím/zánikem zmocněnce nebo zmocnitele**
- **Dokud není odvolání zmocněnci známo, má jeho právní jednání tytéž účinky, jako by zmocnění ještě trvalo (nemůže se dovolat ten, kdo mohl/měl o odvolání vědět)**

SMLUVNÍ ZASTOUPENÍ

- V případě zániku zmocnění z podnětu zmocnitel/zmocněnce - **zmocněnec učiní ještě vše, co nesnese odkladu, aby zmocnitel nebo jeho právní nástupce neutrpěl újmu** (jeho právní jednání má tytéž účinky, jako by zmocnění ještě trvalo, neodporuje-li tomu, co nařídil ještě zmocnitel nebo jeho právní nástupce)
- Po zániku zmocnění – **zmocněnec vydá vše, co mu zmocnitel propůjčil, popřípadě co pro zmocnitele získal** (zemřel-li zmocněnec, má vůči zmocniteli tuto povinnost každý, kdo má tyto věci u sebe)

PROKURA

- 450 a násl. NOZ

*„Udělením prokury zmocňuje podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku prokuristu k právním jednáním, ke kterým dochází při provozu obchodního závodu, popřípadě pobočky, a to i k těm, pro která se jinak vyžaduje zvláštní plná moc. **Zcizit nebo zatížit nemovitou věc je však prokurista oprávněn, je-li to výslovně uvedeno.**“*

- **Písemná forma prokury** (zmocňovací smlouva písemnou formu mít nemusí)
- **Osobní výkon prokury** - prokurista není oprávněn přenést prokuru na někoho jiného ani udělit další prokuru
- **PO udělit prokuru nelze**

PROKURA

- **Prokuru lze udělit i více osobám** - každá z nich zastupuje podnikatele samostatně, ledaže je při udělení prokury určeno něco jiného
- Prokurista vykonává prokuru *s péčí řádného hospodáře*
- Prokurista se podepisuje tak, že k firmě podnikatele připojí svůj podpis a údaj označující prokuru
- **Zánik prokury** – ne smrtí podnikatele (neujednali si něco jiného) – z podnětu podnikatele nebo prokuristy

ZÁKONNÉ ZASTOUPENÍ A OPATROVNICTVÍ

Zákonné zastoupení – vzniká ze zákona

X

Opatrovnictví – vzniká z rozhodnutí soudu

- Principiálně se týká **osob nesvéprávných** (věkem, duševním stavem)
- Primárním cílem je **ochrana zájmů zastoupeného a naplňování jeho práv**
- Zastoupení není možné v záležitostech týkajících se **vzniku a zániku manželství, výkonu rodičovských povinností a práv, jakož i pořízení pro případ smrti nebo prohlášení o vydědění a jejich odvolání**

ZÁKONNÉ ZASTOUPENÍ A OPATROVNICTVÍ

- **Zvláštní ustanovení o zastoupení nezletilých** – v části rodinné právo
- **Kolize zájmů** - kolizní opatrovník ustanovený soudem
- **Správa jmění** – jen běžná správa; nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení se jměním zastoupeného **schválení soudu**
- **Povinnosti při správě jmění** – opatrovník dbá o rozmnožení majetku (min. - uchovat majetek)

ZÁKONNÉ ZASTOUPENÍ A OPATROVNICTVÍ

- **Nelze žádat odměnu za zastoupení** (vyjma správy jemní – o odměně rozhoduje soud)
- **Opatrovníka jmenuje soud** a současně **určí rozsah opatrovníkových práv a povinností**
- **Odvolání opatrovníka** – na žádost opatrovníka nebo neplní-li své povinnosti

OPATROVNICTVÍ

- **Jmenování opatrovníka - je-li to potřeba k ochraně jeho zájmů, nebo vyžaduje-li to veřejný zájem, zejm. tomu, koho ve svéprávnosti omezil, tomu, o kom není známo, kde pobývá, neznámému člověku zúčastněnému při určitém právním jednání nebo tomu, jehož zdravotní stav mu působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv**
- **Povinnost udržovat s opatrovancem vhodným způsobem a v potřebném rozsahu pravidelné spojení, projevovat o opatrovance skutečný zájem, jakož i dbát o jeho zdravotní stav a starat se o naplnění opatrovancových práv a chránit jeho zájmy**

OPATROVNICTVÍ

- Rozhoduje-li opatrovník o opatrovancových záležitostech, vysvětlí opatrovanci srozumitelně povahu a následky rozhodnutí
- Opatrovník je povinen respektovat přání a zájmy opatrovance
- Opatrovník svéprávného člověka – pokud mu zdravotní stav při správě jeho jmění nebo při hájení jeho práv způsobuje obtíže, jmenuje soud *na jeho návrh* opatrovníka a ve shodě s takovým návrhem určí opatrovníkovi rozsah působnosti (zde musí jednat opatrovník s opatrovancem společně)

OPATROVNICTVÍ

- **Rozhodování soudu o jmenování opatrovníka člověku - až po jeho zhlédnutí, nebrání-li tomu nepřekonatelná překážka; musí též vyslechnout jeho vyjádření nebo jinak zjistit jeho stanovisko a vycházet z něho**
- **Opatrovník - osoba, kterou navrhl opatrovanec, jinak zpravidla příbuzného nebo jinou osobu opatrovanci blízkou (která osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevat jej i do budoucna), jinak jinou osobu, která splňuje podmínky opatrovnictví, nebo veřejného opatrovníka**
- **Veřejný opatrovník - obec, kde má opatrovanec bydliště, anebo právnická osoba zřízená touto obcí k plnění úkolů tohoto druhu**

OPATROVNICTVÍ PO

- Soud jmenuje opatrovníka právnické osobě, **která to potřebuje, aby mohly být spravovány její záležitosti nebo aby mohla být hájena její práva**
- **Opatrovník PO** - osoba, která splňuje podmínky stanovené pro způsobilost být členem statutárního orgánu
- **Práva a povinnosti opatrovníka PO** – obdobně se aplikují ustanovení o právech a povinnostech člena statutárního orgánu. (působnost se přiměřeně řídí ustanoveními o působnosti statutárního orgánu)
- **Opatrovník** – s odbornou péčí usiluje o řádné obnovení činnosti statutárního orgánu PO
- Na osobu opatrovníka může pamatovat **i zakladatelské právní jednání**

VĚCI

VĚC

- **Věc v právním smyslu** = vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí (tj. objekty pro člověka užitečné, mající hodnotu)
- Věc určená k obecnému užívání je **veřejný statek**
- **Lidské tělo ani jeho části**, třebaže byly od těla odděleny, nejsou věcí (*res extra commercium*)
- **Živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor.** Živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze
- **Majetek** = souhrn všeho, co osobě patří
- **Jmění** =souhrn majetku osoby a jejích dluhů

ROZDĚLENÍ VĚCÍ

- **Věci hmotné a nehmotné:**
  - **Hmotná věc** je ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu
  - **Nehmotné věci** jsou práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty
- **Nemovité a movité věci**
  - **Nemovité věci** jsou pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon.
  - **Movité věci** jsou veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná

DĚKUJI ZA POZORNOST

horinova.anna@seznam.cz